

Natuur & Milieu educatie

Groep 1-2
Paddenstoelen in
de klas (1)

Dit is een product van Stichting Vogelpark Avifauna

Avifauna
de wereld aan vogels

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Leerdoelen, doelgroep, samenvatting
3. Lesschema
4. Inhoud en organisatie van de les
5. Achtergrondinformatie

Bijlagen

Werkblad 1 'Paddenstoelen tekenen'

Werkblad 2 'Kijk hoe ik groei'

Werkblad 3 'Paddenstoelen knutselen'

Werkblad 4 'Rekenen met paddenstoelen'

Recept 'Gevulde champignons'

Stappenplan Champignon kweken

1. Inleiding

Wonen er kabouters in paddenstoelen? Paddenstoelen zijn geheimzinnige dingen voor kinderen. Ze horen bij de herfst, net als gekleurde bladeren, kastanjes, eikels enzovoorts. Veel kleuters beschouwen champignons nog niet als paddenstoelen. Maar dat zijn het wel. Ze groeien op een geheimzinnige manier. Helemaal in het donker in de aarde. En als ze volgroeid zijn kun je ze eten. Met de kweekset champignons laten de kleuters hun eigen paddenstoelen groeien.

Veel plezier er mee en eet smakelijk!

2. Leerdoelen, doelgroep, samenvatting

Leerdoelen

- De leerlingen weten hoe paddenstoelen groeien
- De leerlingen kennen de begrippen 'hoed', 'steel', 'sporen'.
- De leerlingen weten dat sommige paddenstoelen eetbaar zijn en andere giftig.
- De leerlingen maken kennis met de champignon als eetbare paddenstoel
- De leerlingen weten dat paddenstoelen groeien als het donker en vochtig is.
- De leerlingen weten dat paddenstoelen tot de schimmels behoren.

Doelgroep

Dit materiaalpakket is bedoeld voor de groepen 1 en 2 van de basisschool.

Samenvatting

Als materiaalzending krijgt u een kweekset voor champignons toegezonden. Paddenstoelen worden geïntroduceerd vanuit het thema herfst. Maar je kunt ze ook in de winkel kopen. Elk kind onderzoekt een eigen paddenstoel. Daarna gaan de kleuters hun eigen paddenstoelen kweken. Wat gebeurt er elke dag? Hoe hard groeien ze? En hoe zien ze er uit als ze volgroeid zijn?

Uiteindelijk kunt u met de kleuters gevulde champignons gaan maken. In de paddenstoelen/herfsthoek doen kinderen hun eigen onderzoekjes.

3. Lesschema

Lesactiviteit	Tijd	Materiaal	Werkvorm
Introductieles <ul style="list-style-type: none"> Bespreek de herfst en bekijk de spullen van de herfst. Bekijk het school tv filmpje op het digitale schoolbord of de computer. Paddenstoelen rondgeven + onderzoekje en gesprek. De leerlingen maken werkblad 1. 	45 min.	<ul style="list-style-type: none"> Herfstmaterialen Bakje(s) gemengde champignons Digitaal schoolbord Werkblad 1 Kleurpotloden Lijm Scharen Kosteloos materiaal 	<ul style="list-style-type: none"> (Kring)gesprek (klassikaal) Kijken en bespreken filmpje (klassikaal) Werkblad 1 maken/kleuren (zelfstandig)
Kernles <ul style="list-style-type: none"> Terug kijken naar de introductieles Instructiefilmpje kijken. De kweekbak klaarmaken. 	45 min.	<ul style="list-style-type: none"> Digitaal schoolbord Kweekbak champignons 	<ul style="list-style-type: none"> (Kring)gesprek (klassikaal) Kijken en bespreken filmpje (klassikaal) Kweekbak klaarmaken (klassikaal)
Verwerkingsles <ul style="list-style-type: none"> Terug kijken naar het groeiproces van de champignons. Gevulde champignons maken. De leerlingen maken werkblad 2. Bespreek deze daarna met hen. Extra <ul style="list-style-type: none"> Hoekactiviteiten 	45 min.	<ul style="list-style-type: none"> Kweekbak champignons Ingrediënten gevulde champignons Werkblad 2 Gekleurd papier Lijm Scharen Kleurpotloden 	<ul style="list-style-type: none"> (Kring)gesprek (klassikaal) Gevulde champignons maken (klassikaal/groepjes) Werkblad maken (zelfstandig) Werkblad bespreken (klassikaal)

Aandachtspunten

- U kunt er ook voor kiezen om tijdens de introductieles zelf een wandeling rondom de school te maken met de Kinderen en op zoek te gaan naar paddenstoelen, in plaats van of na het kijken van het filmpje van SchoolTV. Natuurlijk kan dat ook prima op een ander moment tijdens het project.

4. Organisatie en inhoud van de les - Les 1 Introductieles

Vorbereiding:

Verzamel spullen uit het bos die met de herfst te maken hebben, zoals afgevallen bladeren, paddenstoelen die op hout groeien, misschien kastanjes, eikels, beukenootjes. Koop ook een bakje gemengde paddenstoelen in de supermarkt.

Voordat de kinderen zelf naar de paddenstoelen gaan kijken is het goed om samen even naar de videoclip 'Paddenstoelentocht' te kijken (http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20060913_paddenstoelent). Zorg dan dat u het filmpje eenvoudig kunt oproepen op het digitale schoolbord. Wanneer u geen digitaal schoolbord heeft kunt u het ook via de computer laten afspelen.

Inleiding

Houd een kringgesprek over paddenstoelen en de herfst. Wat heeft allemaal met de herfst te maken. Wat ken je? Hoe heet het? Waar komt het vandaan? In de herfst vind je ook paddenstoelen. Laat er een paar zien (De berkenzwam is een harde droge paddenstoel die vaak op omgevallen boomstammen groeit. Misschien kun je er een meenemen).

Kern

Voordat de kinderen zelf de paddenstoelen gaan bestuderen is het goed om even naar het filmpje over de paddenstoelentocht te gaan kijken via het digitale schoolbord (http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20060913_paddenstoelent).

De paddenstoelen in een gemengd bakje zien er allemaal anders uit, van vorm, kleur, grootte en geur. Alle kinderen krijgen één paddenstoel.

Laat de kinderen hun paddenstoel onderzoeken. Stel daarbij de volgende vragen.

- Heeft de paddenstoel een hoed en een steel?
- Welke kleur heeft de paddenstoel?
- Welke vorm heeft de paddenstoel?
- Is jouw paddenstoel groter of kleiner dan die van je buur?
- Kun je de paddenstoel indrukken?
- Hoe ruikt je paddenstoel?
- Durf je een stukje te proeven? Hoe smaakt de paddenstoel?

Geef een paar kinderen de gelegenheid om te vertellen over hun paddenstoel.

Benoem de verschillende onderdelen van de paddenstoel, zoals de hoed, de steel, de zwamvlok (lijken op wortels van een gewone plant).

Afsluiting:

Op werkblad 1 'Mijn paddenstoel' mogen de kinderen de paddenstoel kleuren en daaromheen nog meer mooie paddenstoelen tekenen en de omgeving waar ze in staan. Bijvoorbeeld in het bos of een kabouterdorpje. De leerlingen kunnen met kleurpotloden, maar ook met kosteloos materiaal zoals watten, afbeeldingen uit tijdschriften en gekleurd papier de paddenstoelen maken.

Les 2 Kernles

Vorbereiding:

De champignonkweekbak en de eventueel benodigde materialen om de kweekbak klaar te maken voor gebruik. Voordat u met de kweekbak begint is het leuk om even het filmpje van SchoolTV te bekijken (http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20060913_proefje_veren). Zorg dan dat u het filmpje eenvoudig kunt oproepen op het digitale schoolbord. Wanneer u geen digitaal schoolbord heeft kunt u het ook via de computer laten afspelen.

Inleiding

Bespreek nog even kort met de kinderen de voorgaande les. Heeft iemand zelf misschien buiten nog mooie paddenstoelen gezien? Vertel dat men ook zelf paddenstoelen kan kweken en dat ze dat ook echt gaan doen in de klas. Laat de kweekbak zien.

Kern:

Bekijk vervolgens samen het school tv filmpje op het digitale schoolbord. http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20060913_championskwe

Kweekbak

Maak voor de groep en eventueel samen met een groepje kleuters de kweekbak champignons klaar volgens de handleiding.

- Stappenplan om champignons te kweken via mini cultuur is te vinden in de bijlagen

Besteed de daarop volgende dagen elke dag aandacht aan de kweekset. De deksel mag er eventjes af. Wat kun je al zien?

- Na een paar dagen zie je de eerste schimmeldraden.
- Na nog een paar dagen groeien de eerste bolletjes van de champignons
- Na twee weken kun je de champignons oogsten. Je draait aan de champignons totdat ze loslaten. Aan de zwamvlok kan dan nog een champignon gaan groeien.

Elke dag mogen de kinderen de champignons met een plantensproeier water geven. Maak een rooster wanneer welke kinderen aan de beurt zijn.

Afsluiting:

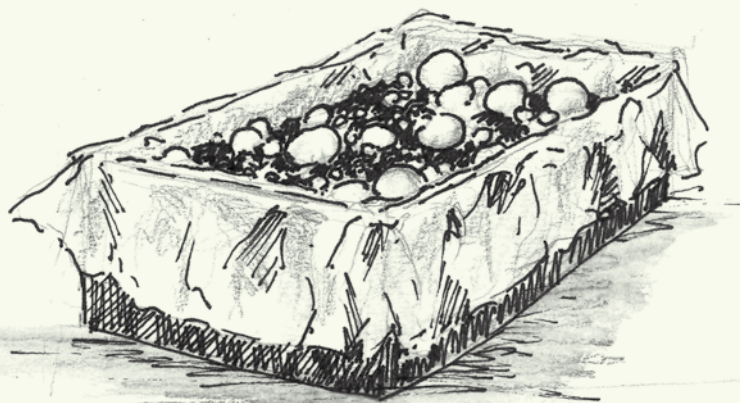
Zing met de kinderen na het bekijken van de kweekbak even een liedje over paddenstoelen. Bijvoorbeeld: 'Op een grote paddenstoel'.

Op een grote paddenstoel,
Rood met witte stippen
Zat kabouter Spillebeen
Heen en weer te wippen
Krak, zei de paddenstoel met een diepe zucht
Allebei de beentje hoepla in de lucht

Maar kabouter Spillebeen
Hield niet op met wippen
Op de grote paddenstoel
Rood met witte stippen
Daar kwam vader Langbaard aan en die riep toen luid
Moet dat stoeltje nog kapot eigenwijs schei uit.
Kijk ook naar: <http://nl.youtube.com/watch?v=mE2dbspPw2M>

Of je kunt een versje of gedichtje op over paddenstoelen opzeggen.

Bijvoorbeeld: 'De champignon'
Uit een donker holletje
Groeit een klein wit bolletje
Het wordt een voetje
Met een hoedje
Ik wou dat ik het al plukken kon
Het wordt een lekkere champignon

Les 3 Verwerkingsles

Vorbereiding:

De kweekbak met de champignons. Denk aan de ingrediënten voor de gevulde champignons (recept zie bijlage of eigen recept) en een oven waar ze (liefst allemaal) in kunnen. Eventueel kunt u de ingrediënten die gesneden moeten worden alvast voorsnijden. Voor het maken van werkblad 2 & 3 zijn gekleurd papier, kleurpotloden, scharen en lijm nodig.

Inleiding

Kijk samen met de kinderen nog even terug op het groeiproces van de champignons. Vervolgens kunt u gezamenlijk de champignons oogsten met de kinderen. De champignons zijn om te eten. Bespreek met de kinderen in welke gerechten de champignons allemaal gebruikt worden (boeren omelet, pastasaus etc.). Vertel de kinderen dat ze een lekkere gevulde champignon gaan maken.

Zelfstandig werken

Eventueel kunnen delen van deze lessen, zoals het maken van de werkbladen, ook heel goed zelfstandig als taak worden gemaakt door de leerlingen. Ook kunt u de kinderen om de beurt of in groepjes de filmpjes van SchoolTV op de computer laten bekijken.

Extra activiteiten

De extra activiteiten kunt u in de paddenstoelenhoek laten maken gedurende de kweekperiode van de champignons.

Paddenstoelenhoek maken

Versier een parasol met crêpepapier. Plak daar stipfels op. Doe een kartonnen koker om de parasolsteel. Zo heb je een paddenstoel. Leg onder de paddenstoel herfstbladeren en houtstammetjes, misschien wel met droge boom paddenstoelen erop.

Kern

Het maken van de champignons kan klassikaal, maar het is handiger om ze in kleine groepjes te maken. Het leukste is het natuurlijk wanneer de champignons allemaal tegelijk in de oven kunnen, zodat ze allemaal tegelijk klaar zijn. Ondertussen kunnen de andere kinderen in de hoeken werken. Onder andere aan werkblad 2. Werkblad 2 gaat over het groeiproces van paddenstoelen/champignons. Dit kan gedaan worden op (gekleurd) vel papier waar de leerlingen de champignons van klein naar groot opplakken. Natuurlijk is het wel leuk als ze de plaatjes eerst mooi kleuren.

Afsluiting:

Zeg het champignonnenversje nog eens op uit de vorige les. Bespreek met de kinderen daarna het werkblad of de werkbladen nog even na. Als afsluiting kunt u lekker met elkaar gaan smikkelen van de zelfgemaakte champignons en zing ook nog een keer een paddenstoelenliedje.

Hoek activiteiten

Allerlei activiteiten rondom paddenstoelen in verschillende hoeken.

- Werkblad 1 'Paddenstoelen tekenen' (zie bijlagen)
- Werkblad 3 'Paddenstoelen knutselen' (zie bijlagen)
- Werkblad 4 'Rekenen met paddenstoelen' (zie bijlagen)

Op dit werkblad kun je verschillende dingen tellen:

- Van hoeveel champignons zie je de hoed?
- Van hoeveel champignons zie je de steel?
- Hoeveel champignons staan recht op?
- Hoeveel champignons liggen op de kop?
- Hoeveel champignons liggen op hun zij?
- Wat is de grootste/ wat is de kleinste?

Gebruik bij elke opdracht een nieuw exemplaar van dit werkblad. Zet de opdracht op de stippellijn.

- Gevulde champignons maken (zie bijlagen)
- Ontdekken aan de herfsttafel
- Prentenboekjes over paddenstoelen/de herfst

5. Achtergrondinformatie

5.1 De bouw en ontwikkeling van paddenstoelen

Paddenstoelen zijn de vruchtlichamen van schimmels. Ze planten zich voort door middel van sporen. Elke paddenstoel maakt enorme hoeveelheden sporen. De sporen worden door de wind, de regen of door dieren verspreid. Alleen op de plekken waar de omstandigheden ideaal zijn, komen er nieuwe paddenstoelen op.

Uit één enkele spore die op de juiste plaats terecht komt, ontstaat een heel netwerk van draden, de zogenaamde zwamvlok. Je vindt ze vaak onder halfvergane bladeren. Uit de zwamvlok kunnen op verschillende plekken paddenstoelen groeien. De zwamvlok breidt zich uit als een cirkel. Die cirkels kunnen heel groot worden. Als aan de rand paddenstoelen groeien, wordt het een 'heksenkring'.

Als u een paddenstoel plukt, kan die geen sporen meer verspreiden en belemmert u de vermeerdering van paddenstoelen. Mocht u om educatieve redenen toch een paddenstoel willen plukken, doe dit dan alleen maar als er meerdere van dezelfde soort bij elkaar staan. Draai de paddenstoel aan de steel, zodat de zwamvlok blijft zitten.

5.2 De rol van de paddenstoel in de natuur

In de herfst regent het vaak en veel. De afgevalen bladeren worden doornat. Die natte bladeren bieden een prima groeiplek voor organismen zoals schimmels, bacteriën, algen en allerlei bodemdierpjes zoals pissebedden en regenwormen. Daarom zie je in de herfst vaak overal paddenstoelen verschijnen. Paddenstoelen horen niet tot de planten. In tegenstelling tot de meeste planten hebben ze geen bladgroen. Ze zijn daarom van hun voedsel afhankelijk van andere planten en dieren. Meestal leven paddenstoelen van dode bladeren, dood hout of uitwerpselen. Ze zijn dus afvaleters van de natuur. Dit doen ze samen met pissebedden, slakken, wormen en andere bodemdierpjes. Samen verteren deze afvaleters alles wat er in de natuur dood gaat. Ze verteren het weer tot vruchtbare aarde. Afvaleters zoals paddenstoelen nemen zo een heel belangrijke plaats in in de natuurlijke kringloop.

Er zijn ook paddenstoelen die hun voedsel halen uit levende planten of dieren. Zo heb je de 'berkendoder'. Die groeit op levende berken. De berk gaat er langzaam dood aan. Een andere paddenstoel heet de 'rupsendoder'. Die groeit op een levende rups.

5.3 Paddenstoelensorten

Paddenstoelen kun je in een aantal groepen onderscheiden. Een belangrijk onderscheid is in de manier waarop ze hun sporen verspreiden. Zo heb je de 'plaatjeszwammen' met aan de onderkant van de hoed soort luxaflex. Je hebt de 'buisjeszwammen' met aan de onderkant van de hoed allemaal buisjes of gaatjes. Een voorbeeld is het eekhoortjesbrood. Je hebt ook nog stuifzwammen. Die hebben geen hoed, maar een bolletje gevuld met sporen. Een bekende soort is de aardappelbovist.

De champignon

De champignon vind je niet alleen bij de supermarkt. Hij groeit ook in het wild. In Nederland zijn er zelfs dertig soorten champignons. De meesten komen voor in weilanden, bosranden, gazons en in de duinen. Een paar soorten zijn de boschampignon en de weidechampignon. De weidechampignon komt het meeste voor, en is ook de soort die in uw kweekbak groeit. Champignonkwekers kweken hun champignons in een donkere ruimte op een bedje van paardenmest. Het is zelfs uitgezocht dat in de Romeinse tijd al champignons gekweekt werden.

Paddenstoelen in de klas (I)

BIJLAGEN

Werkblad 1 'Paddenstoelen tekenen'

Werkblad 2 'Kijk hoe ik groei'

Werkblad 3 'Paddenstoelen knutselen'

Werkblad 4 'Rekenen met paddenstoelen'

Recept 'Gevulde champignons'

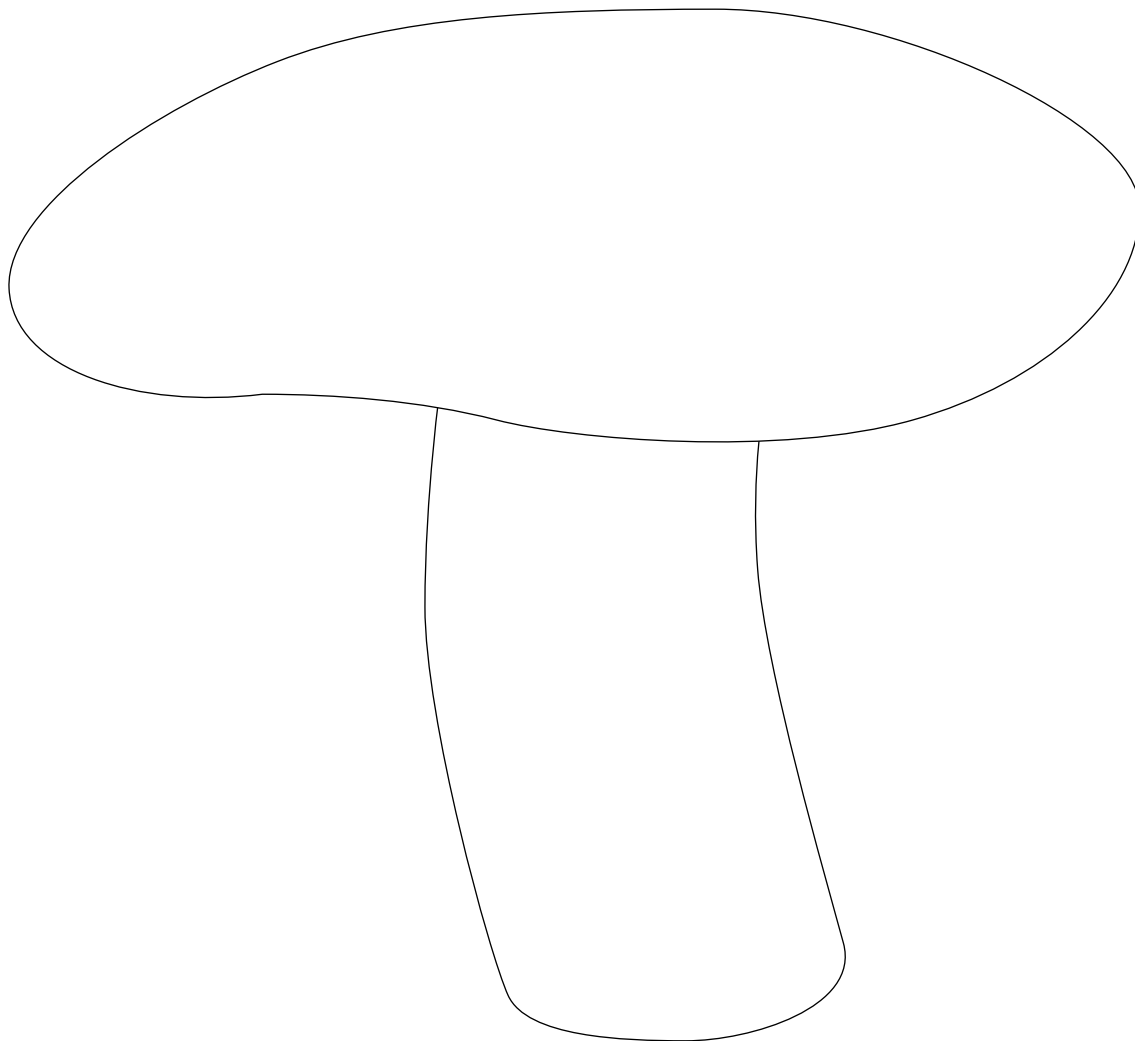
Stappenplan Champignonkweken

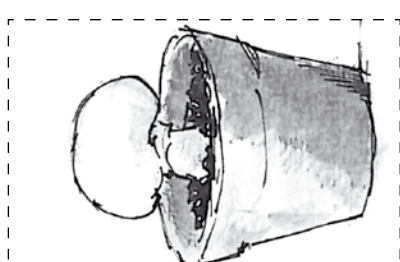
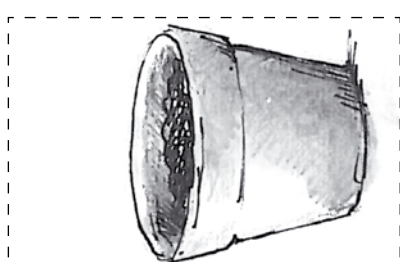
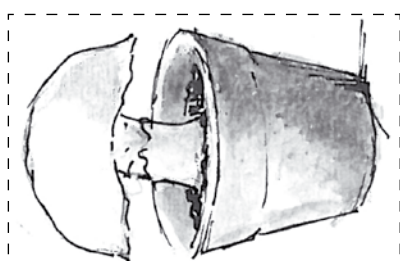
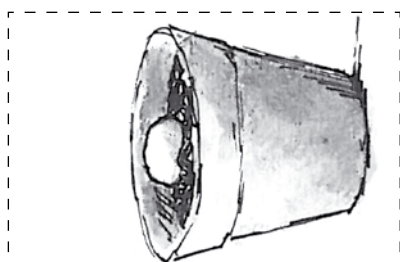
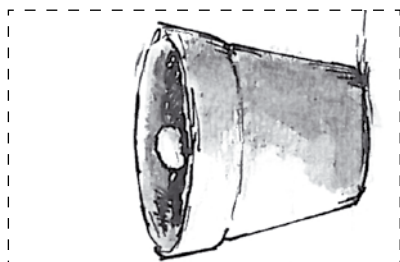
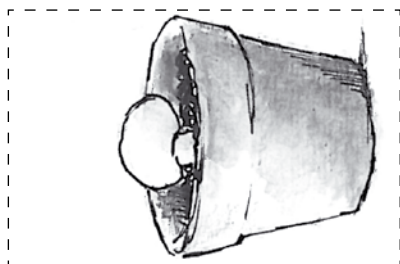

Naam: _____

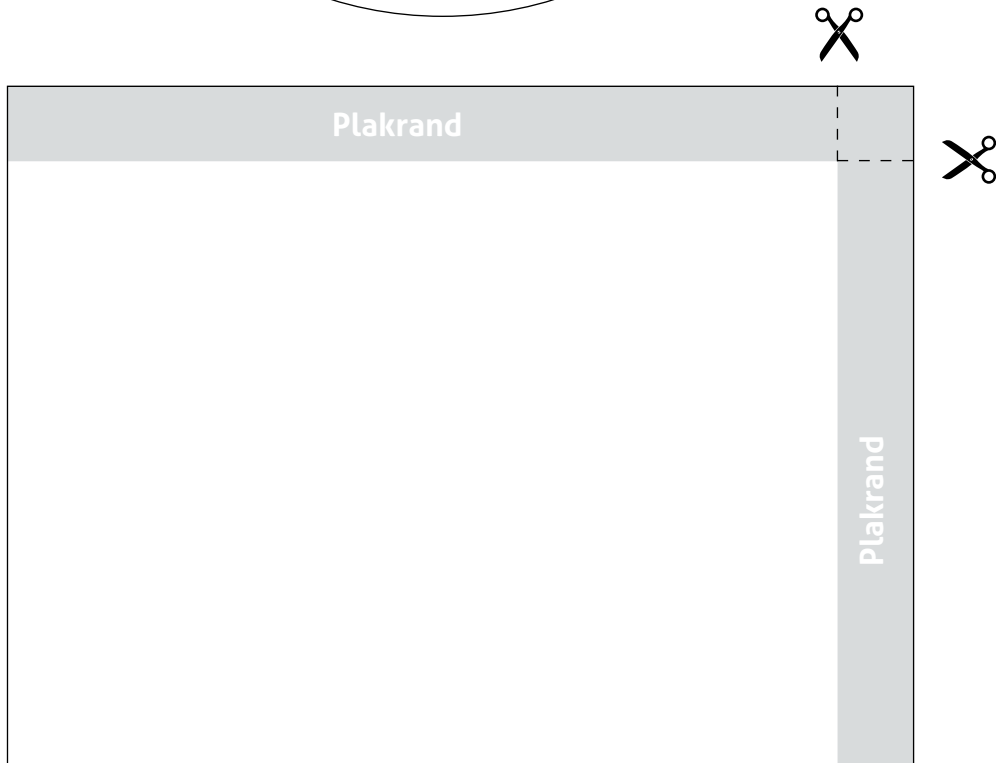
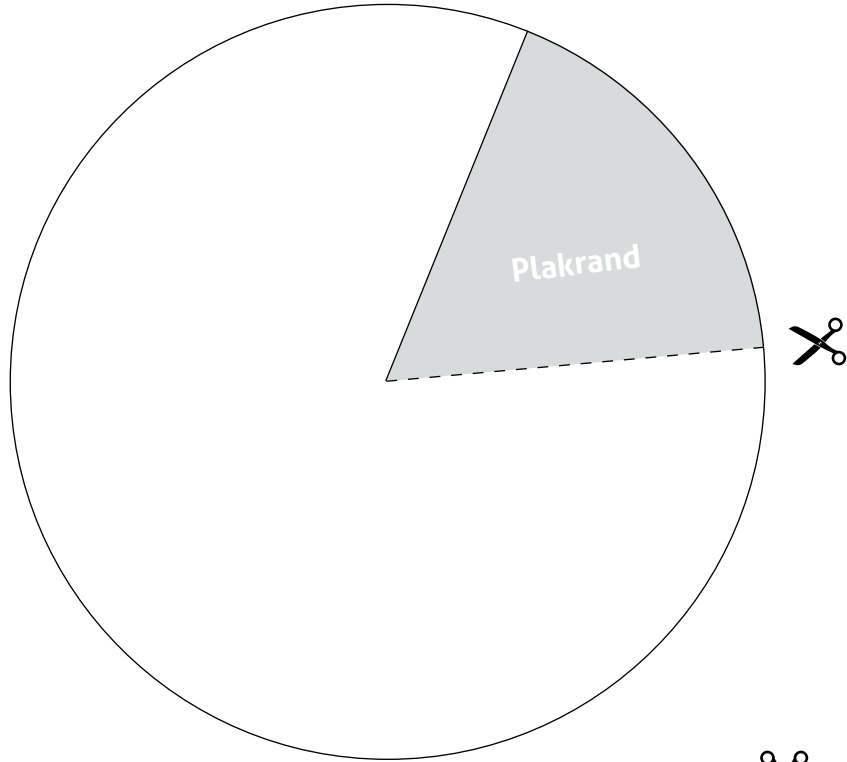

Naam: _____

Naam: _____

Naam: _____

---

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Gevulde champignons met dille

Bereiding

Verwarm de oven voor op 200 graden. Maak de champignons schoon. Verwijder de steeltjes van de champignons. Hak de steeltjes fijn. Verwijder de korst van het witbrood en maak kleine broodkruimels van het overgebleven brood. Verwijder de schil van het teentje knoflook en pers deze uit in een kom. Voeg de broodkruimels, de fijngehakte champignonsteeltjes en een scheutje olijfolie toe. Verwijder de blaadjes van de takjes dille en doe deze bij de mix in. Roer alles goed door elkaar. Vul de champignons met het mengsel.

Plaats de champignons in de oven en laat deze in de oven staan tot de champignon zacht is en de vulling een lichtbruine kleur heeft gekregen.

INGREDIËNTEN

- 4 grote champignons
- 1 sjalotje
- 1 witte boterham
- 1 teentje knoflook
- verse dille
- olijfolie

Aanwijzingen vooraf

- Afhankelijk van de temperatuur duurt het ongeveer drie weken voordat u champignons kunt oogsten.
- Let op! Bij temperatuur boven de 30 graden Celsius kan het gebeuren dat er geen champignons groeien. (Er treedt dan beschadiging op aan het champignonmycelium). De optimale temperatuur ligt ongeveer tussen de 20 tot 25 graden Celsius.
- Waarschuwing: De doos kan vochtig worden en gaan lekken, zorg dus voor goede bescherming eronder.

Stappenplan

De dekaarde kan op het substraat aangebracht worden. U opent de zak van het substraat en giet de zak dekaarde erop. De dekaarde is wat vetzig en moet dan ook met de hand gelijk gemaakt worden. (Een paar tuin handschoenen is aan te bevelen.) Na het opbrengen van de dekaarde moet het plastic weer gesloten worden. De dag waarop afgedekt wordt, is **Dag 1**. De eerst twee dagen kunt u het substraatpak even met rust laten. Op **dag 3** begint het mycelium tussen de dekaarde in te pluizen. Het is vooral aan de randen goed te zien. (Zie foto 4 bij de ingetekende pijl.) Vergeet niet na het kijken het plastic weer te sluiten.

Dag 4 geeft u voor de eerste keer water, 100 ml water in een keer. Het is belangrijk dat het water over de gehele oppervlakte verdeeld wordt. Na het water geven moet het plastic weer gesloten worden. Op **dag 5** geeft u zowel 's morgens als 's avonds 100 ml water. Dag 6 doet u dezelfde handeling als **dag 5**. Sluit het plastic elke keer na het water geven.

Op **dag 7** is het zover dat u kunt gaan mengen. Door te mengen kan het mycelium gelijkmatig in de dekaarde groeien. Bij het mengen moet de dekaarde met de hand worden doorgeroerd, zodat het mycelium dat onder in de dekaarde zit gelijkmatig door de dekaarde komt. Er mag ook een klein beetje stro van het substraat mee komen, dit is niet erg. De dekaarde moet weer gelijk gemaakt worden, zodat er overal genoeg dekaarde ligt. Na het mengen moet u stoppen met water geven, het plastic moet nog steeds gesloten blijven.

Op **dag 9** ziet u dat het mycelium naar boven begint te groeien. **Dag 10** begint het mycelium te pluizen, de

oppervlakte wordt witter. Op **dag 11** kunt u het plastic openen en afknippen tot op de dekaarde. Doordat de dekaarde nu genoeg lucht krijgt zullen er vruchtlichamen geproduceerd worden. Op **dag 12 tot 20** zal het mycelium samen trekken, en er worden kleine knopjes gevormd. U kunt de champignons in deze periode zien groeien (foto 5).

Als de champignons 3-4 cm doorsnede meten, kunt u ze oogsten. Dit is ongeveer op **dag 21** (afhankelijk van de temperatuur). U pakt een champignon met duim en wijsvinger vast en maakt een draaiende beweging. Om zo veel mogelijk champignons te oogsten plukt u eerst alleen de grootste champignons. De kleine champignons zullen de volgende dag een stuk groter zijn. Als alle champignons geoogst zijn, ziet u alleen de dekaarde weer. Nu kunt u in een keer 300 ml water op de dekaarde gieten. Het hele proces herhaalt zich en na ± 1 week kunt u weer champignons oogsten. U zult wel merken dat u nu minder champignons oogst.

Als alle champignons zijn geoogst, kan de inhoud van de doos bij het groenafval of als compost in de tuin gebruikt worden. Dit laatste heeft voor- en nadelen, zie de website www.zelfchampignonskweken.nl bij einde van de teelt.

Foto 1: Substraat in doos

Foto 2: De dekaarde

Foto 3: Na het afdekken nu nog het plastic dichtvouwen

Foto 4: Pluizen van het mycelium

Foto 5: Groei van champignons

Beknopt overzicht

In onderstaande tabel staan in het kort de handelingen per dag, met wat er te zien zou moeten zijn, beschreven. Zie de volgende bladzijden voor verdere uitleg. De datum van dag 1 kunt u in onderstaand schema zelf invullen. Belangrijk is wel om zo snel mogelijk na ontvangst te starten.

Dag	Handeling	Wat zou er te zien moeten zijn
1	Gelijkmatig verdelen van dekaarde op substraat, plastic sluiten.	Laag dekaarde
2	Plastic sluiten na kijken.	
3	Plastic sluiten na kijken.	Pluizen mycelium.
4	100 ml water geven, plastic sluiten na water geven.	
5	2x 100 ml water geven, plastic sluiten.	
6	2x 100 ml water geven, plastic sluiten.	
7	Mengen van dekaarde, plastic sluiten.	
8	Plastic sluiten.	
9	Plastic sluiten.	Mycelium groeit naar boven.
10	Plastic sluiten.	Pluizen mycelium, hierdoor witte dekaarde.
11	Plastic openen en afknippen.	Pluizen mycelium, hierdoor witte dekaarde.
12-20		Groei van champignons.
21 e.v.	Oogsten van champignons van 3-4 cm.	
1 week later	Na oogst, 300 ml water opgieten. Oogst van champignons.	Nieuwe champignon groei.

COLOFON

Handleiding materiaalpakket:
Paddenstoelen in de klas (1)

Uitgave

Stichting Vogelpark Avifauna,
Alphen aan den Rijn
2012

Bezoekadres

Hoorn 65, 2404 HG Alphen aan den Rijn

Postadres

Postbus 31, 2400 AA Alphen aan den Rijn

Tel: 0172 487588

Email: m.weishaupt@avifauna.valk.nl

Email afd: educatie@avifauna.nl

Vormgeving & productie:

H2R+ Creatieve Communicatie
www.h2rplus.nl

Illustraties:

Atelier De Roggelelie
www.roggelelie.nl

Teksten:

Bewerkt door Bart de Koning
www.natuureducatie.com

Eindredactie:

Marieke Weishaupt
Stichting Vogelpark Avifauna

Copyright: Stichting Vogelpark Avifauna